

طبقه بندی و مقایسه سفال عیلام نو (مطالعه موردی محوطه باستانی جُوبِجی - رامهرمز)

آرمان شیشه گر

استادیار و عضو هیات علمی پژوهشکده باستان شناسی

محسن قاسمی

عضو هیات علمی دانشگاه گلستان

نرگس ممینی

دانش آموخته کارشناسی ارشد رشته باستان شناسی، آموزش عالی گلستان

Email:

(تاریخ دریافت: ۱۳۹۵/۱۰/۸ تاریخ پذیرش: ۱۳۹۵/۱۲/۱۵)

چکیده

مجموعه محوطه جوبجی - رامهرمز در ۷ کیلومتری جنوب شرقی استان خوزستان، در میان دو روستای جوبجی و دهپور با مشخصات جغرافیایی، ۴۹ درجه و ۳۹ دقیقه و ۵۰ ثانیه عرض شمالی و ۳۱ درجه و ۱۴ دقیقه و ۴۷ ثانیه طول شرقی نسبت به نصف النهار گرینویچ و ارتفاع متوسط ۲۱۲ متر از سطح آبهای آزاد واقع است. فصل نخست کاوش در این محوطه در سال ۱۳۸۶ ش. منجر به کشف آرامگاهی از دوره ی عیلام نو گردید. گمانه زنی محوطه در سال ۱۳۸۸ ش. به منظور تعیین عرصه و حریم انجام شد و آثاری از دوره ی عیلام تا دوران اسلامی به دست داد. سفال عیلام نو به عنوان نوعی از سفالینه های ساخته شده در دوران عیلامیان جایگاهی ویژه در تاریخ سفال ایران دارد و هنوز از بسیاری از جنبه ها، به آن توجه نشده است. هدف اصلی این مقاله شناسایی و معرفی ویژگی های سفال عیلام نو با مطالعه موردی سفالینه مکشوفه این دوره در محوطه جوبجی در دشت رامهرمز در خوزستان است. سفال های این محوطه می تواند یکی از منابع اصلی و الگو برداری شده هنر دوره هخامنشی باشد. هنر سفالگری به کار رفته در دوره هخامنشی، ترکیبی، تلفیقی و برگرفته از هنرهای ملل تابعه آنان است، ولی منطقی تر به نظر می رسد اگر هخامنشیان در هنر، خط و زبان اداری و غیره..... بیشترین الگوهای عیلامی را پذیرفته اند در هنر سفالگری نیز به عناصر عیلامی توجه کرده باشند.

واژگان کلیدی: رامهرمز، جوبجی، عیلام نو، سفال

مقدمه :

دشت رامهرمز در لبه ی جنوب شرقی خوزستان قرار دارد . موقعیت این دشت نشان می دهد که تحول آن بر اثر ارتباط فرهنگی و اقتصادی دشت شوشان با مرکز جمعیتی زاگرس ، به ویژه منطقه ی انشان در فارس بوده است (شیشه گر، آرمان، ۱۳۹۳، ۲۰). با کشف آرامگاه اخیر مربوط به دو بانوی عیلامی از خاندان شاه شوتور نهونته پسر ایندک از دوره ی عیلام در محوطه ی باستانی جوبجی ، یکبار دیگر این دشت اهمیت ویژه ای در فرهنگ باستان شناسختی پیدا کرد . در این مقاله ، به معرفی و شناسایی منتخبی از سفالینه های مکشوفه از آرامگاه یاد شده پرداخته می شود و همچنین سفالینه های دوره عیلام نو که در پیرامون آرامگاه پراکنده هستند، طبقه بندی و مقایسه و مشخصات آنها در نمودارها وارد شده و نمودارهای آماری از آنها ارائه می شود .

هدف و ضرورت تحقیق :

مطالعه موردی این تحقیق طبقه بندی سفال عیلام از محوطه باستانی جوبجی یکی از محوطه های شناخته شده در میان مجموعه محوطه های موسوم به جوبجی - ده یور در ۷ کیلومتری جنوب شرقی رامهرمز در استان خوزستان است که دارای آثار فرهنگی از دوره های عیلامی تا اسلامی هستند . سفالینه های عیلام نو از آرامگاه خاندانی شاهی از کاوش نجات بخشی این آرامگاه در سال ۱۳۸۶ و گمانه زنی محوطه در سال ۱۳۸۸ و کاوش فصل

دوم در سال ۱۳۹۳ به دست آمده اند و نتایج کاوش و مطالعه ی سفالینه های فصل نخست و گزینه ای از سفالینه های مکشوفه در گمانه زنی در کتابی به نگارش کاوشگر آن منتشر شده است . در این پژوهش گذشته از آنکه تمامی این سفالینه ها به طور مفصل مطالعه ، مقایسه و طبقه بندی می شوند، سایر گونه های سفالی دوره ی عیلام نو نیز که در بخشهای دیگر این محوطه که مجموعه ای از محوطه های به هم پیوسته است نیز گردآوری ، مطالعه و مقایسه و طبقه بندی خواهند شد . بدین ترتیب با این پژوهش سفال عیلام نو این محوطه کلیدی، مطالعه و شناسایی و طبقه بندی شده و می تواند به عنوان پیش درآمدی برای راه اندازی بانک سفال در دشت رامهرمز مورد استفاده قرار گیرد. زیرا گذشته از این محوطه که سفالینه ی دوره ی عیلام نو را معرفی می کند ، در سایر محوطه های این دشت محوطه های دارای سفالینه های این دوره شناسایی شده اند ، همچنین سفال دوره های دیگر عیلامی و نیز دوره های پیش و پس از آن نیز در این دشت فراوان هستند که این طبقه بندی برای آنها نیز می تواند کارایی داشته باشد . تشکیل بانک سفال در مناطق مختلف ایران می تواند برای مطالعات فرهنگی ، فنآوری سفال و به ویژه مطالعات تطبیقی و مقایسه ی سفالهای مکشوفه از محوطه های باستانی ، راهگشای پژوهشگران این حوزه باشد . تشکیل بانک سفال در اداره ی میراث رامهرمز ، در آینده می تواند برای دانشجویان باستا

گردد (جعفری، ۱۳۷۹، ج ۳، ۵۹۹) دشت رامهرمز در منطقه ی وسطای دشت خوزستان قرار گرفته است (نگهبان، ۱۳۷۵، ۳۲، ۳۴).

رودخانه های اصلی که دشت رامهرمز را مشروب می کنند عبارتند از : ۱ - رودخانه مارون که از شمال دشت بهبهان عبور کرده و از جنوب رامهرمز می گذرد . این رود سپس به نام جراحی از خوزستان خارج شده و به سوی شمال غرب می رود. ۲ - رودخانه رامهرمز که در شهرستانهای ایذه و رامهرمز به طول ۱۳۰ کیلومتر جریان دارد و سپس به رودخانه ی جراحی می ریزد. ۳ - رودخانه ی اعلاء شعبه شرقی رودخانه رامهرمز است که از کوههای منگشت در شمال شرقی سرچشمه گرفته و سپس به رود مارون و در نهایت به خلیج فارس می ریزد. ۴ - رودخانه کوپال و شور مرزهای شمالی و جنوب غربی دشت رامهرمز را تشکیل می دهند (شیشه گر، آرمان، ۱۷، ۱۳۹۳) روستای جوبجی، بخش مرکزی ، شهرستان رامهرمز ، استان خوزستان ، در ۷ کیلومتری جنوب شرق رامهرمز با مختصات جغرافیایی ، ۴۹ درجه و ۴۰ دقیقه و ۲۰ ثانیه طول شرقی و ۳۱ درجه و ۱۴ دقیقه و ۳۱ ثانیه عرض شمالی ، نسبت به نصف النهار گرینویچ، ارتفاع متوسط ۲۱۲ متر از سطح آبهای آزاد است . رودخانه رامهرمز که از کوه لیراب در ۵۰ کیلومتری جنوب شرقی ایذه سرچشمه می گیرد و پس از روان شدن به سوی روستایی به نام چوبل با نام رودخانه اعلاء به سوی جنوب ادامه می یابد و پس از گذشتن از رامهرمز و شمال روستاهای جوبجی و ده یور، به

شناسی منطقه، زمینه ی مطالعه بر روی سفال دشت رامهرمز را تسهیل بخشد و در صورت موفقیت، با همکاری بانک سفال شوش ، به سایر مناطق نیز تعمیم داده شود زیرا گذشته از این محوطه که سفالینه ی دوره ی عیلام نو را معرفی می کند ، در سایر محوطه های این دشت محوطه های دارای سفالینه های این دوره شناسایی شده اند ، همچنین سفال دوره های دیگر عیلامی و نیز دوره های پیش و پس از آن نیز در این دشت فراوان هستند که این طبقه بندی برای آنها نیز می تواند کارایی داشته باشد . تشکیل بانک سفال در مناطق مختلف ایران می تواند برای مطالعات فرهنگی ، فناوری سفال و به ویژه مطالعات تطبیقی و مقایسه ی سفالهای مکشوفه از محوطه های باستانی ، راهگشای پژوهشگران این حوزه باشد . تشکیل بانک سفال در اداره ی میراث رامهرمز ، در آینده می تواند برای دانشجویان باستان شناسی منطقه ، زمینه ی مطالعه بر روی سفال دشت رامهرمز را تسهیل بخشد و در صورت موفقیت، با همکاری بانک سفال شوش ، به سایر مناطق نیز تعمیم داده شود .

موقعیت جغرافیایی دشت رامهرمز و روستای جوبجی :

شهرستان رامهرمز در شرق استان خوزستان (تصاویر ۱ و ۲) واقع شده است . شهرستان رامهرمز از شمال و شمال شرقی به شهرستان باغملک ، از شرق به شهرستان کهگیلویه (استان کهگیلویه و بویر احمد)، از جنوب به شهرستان بهبهان و بندر ماهشهر و از غرب به شهرستان اهواز محدود است. نواحی شرقی این شهرستان به ارتفاعات زاگرس منتهی می

رودخانه جراحی و سرانجام به اروند رود می ریزد. (تصویر شماره ۳)

پیشینه مطالعاتی :

کاوشهای فرانسویان در شوش، تمدن ریشه داری به نام جنوب غرب ایران را آشکار می کند. در فاصله سال های ۱۹۳۰ تا ۱۹۸۷ میلادی، کاوشگران زیادی به دشت خوزستان آمده و اقدام به کاوش و گمانه زنی کردند. برای آگاهی بیشتر درباره ی نخستین بررسی های دشت رامهرمز که مربوط به سال های پیش از ۱۳۵۷ است و منجر به کشف محوطه هایی از زمانهای مختلف از دوره ی اروک تا دوره ی اسلامی شده و به ویژه برای آگاهی درباره کاوش های تُل گِسر و تُل بُرمی، می توان به کتاب باستان شناسی غرب ایران به کوشش فرانک هول مراجعه کرد که نگارندگان آن گروهی از پژوهشگران غرب ایران چون هنری رایت، گریگوری، جانسون، جوزف کالدول، رابرت آدامز، دونالد ویکتم، الیزابت کارتر..... و البته هول هستند که در سال ۱۹۸۷ م (۱۳۶۵ ش)، منتشر شده است. نمونه آثار از دوره عیلام که در این دشت شناسایی شده است: ۱ - تپه بُرمی یا بُرمک با ۱۸ هکتار مساحت، در ۵ کیلومتری جنوب شرقی شهر رامهرمز واقع شده است و آثاری از شوشان جدید، عیلام قدیم، میانی و به گفته دنیل پاتس عیلام نو را در خود دارد. ۲ - تُل گِسر یا قِصِر با ۷ هکتار مساحت، در غرب دشت رامهرمز در ۲۵ کیلومتری شمال غربی شهر رامهرمز به شکل پنج تپه واقع هستند. در سال ۱۹۴۸ م مک کاون از سوی موسسه ی شرق شناسی دانشگاه شیکاگو در تپه های

محوطه تُل گِسر در شمال غربی رامهرمز، اقدام به گمانه زنی کرد و یک قلعه عیلامی متعلق به هزاره دوم پ . م و آثاری از دوره ی آغاز عیلامی، گورستانی از هزاره ی اول پ . م و عیلام نو ۲ دست یافت. در سال ۱۳۸۵ نیز لیلی نیاکان از پژوهشکده باستان شناسی و عباس علیزاده از موسسه ی شرق شناسی دانشگاه شیکاگو، دشت رامهرمز را به منظور شناخت نحوه استفاده از زمین و سازمان استقرار در این دشت پیمودند و تُل گِسر را در نقطه محوری قرار دادند و در پنج تپه آن، آثاری از شوشان میانه تا جدید، آغاز نگارش، آغاز عیلامی یافته اند. البته کرانه های شرقی رودخانه اعلاء بررسی نشده بود. با پایان گرفتن زمان بررسی، فرصتی برای بررسی ساحل جنوبی رودخانه اعلاء در شمال روستای جوبجی و شرق روستای ده یور، که محل کشف آرامگاه عیلام نو بود باقی نماند (شیشه گر، آرمان، ۱۳۹۳، ۲۰). تا اینکه در سال ۱۳۸۶ با کشف آرامگاه دو بانوی عیلامی از خاندان شاه شوتور نهونته، دامنه بررسی در این محوطه شروع شد.

طبقه بندی و گونه شناسی سفال های عیلام نو در محوطه جوبجی :

همانگونه که قبلا اشاره شد در سال ۱۳۸۶، یک آرامگاه دوره عیلام نو، مرحله ۳ ب، به طور اتفاقی کشف شد. این آرامگاه در یک کیلومتری شمال روستای جوبجی در دل تپه ای باستانی نهان بود که حدود چهل هکتار مساحت دارد. (تصویر ۴) پس از اطلاع از کشف آرامگاه با کسب مجوز از سوی پژوهشگاه گروه کاوش به محل اعزام و کاوش

۲ - گروه دو، سفالهای بدون لعاب شامل: خمچه های شانه پله ای، خمره های بدنه کشیده ته گرد یا آمفورای بی دسته، خمره کوچک بدنه کشیده با کف صاف، خمره کوچک بدنه کشیده با کف صاف محدب و لیوان ها (عکس و طرح شماره ۳)، (جدول شماره ۳).

در میان سفال های گروه یک، سفالینه ی لعابدار، حدود ۴۵٪ گزینه ها از گونه ی نخودی با طیف های نخودی تیره، نخودی - صورتی روشن، نخودی - صورتی، نخودی - زرد روشن، نخودی - سبز روشن و نخودی - سبز، ۳۰٪ از گونه ی آجری با طیف های آجری روشن، آجری روشن و تیره، آجری تیره و ۲۵٪ از گونه ی قهوه ای بسیار روشن هستند. (نمودار شماره ۱) در گروه دو، سفالینه ی بی لعاب، حدود ۹۹٪ گزینه ها قهوه ای با طیف قهوه ای بسیار روشن، قهوه ای روشن و قهوه ای با مغز سیاه در اثر پخت ناکافی، ۰/۵٪ از گونه ی آجری با طیف آجری تیره و ۰/۵٪ از گونه ی نخودی با طیف نخودی تیره هستند. (نمودار شماره ۲)

نتیجه گیری:

با کشف محوطه باستانی جوبجی در این دشت و نزدیکی آن با محوطه های باستانی عیلامی دیگر، اهمیت پژوهش های دامنه دار میدانی و غیرمیدانی در این دشت به خوبی آشکار می شود. همچنین این دشت با داشتن آثار فرهنگی از دوره های پس از عیلام نیز، اهمیت این پژوهشها را دو چندان می کند. آثار فرهنگی پرشمار و کم نظیر آرامگاه یاد شده و گستردگی محوطه و آثار دوره های پس از عیلام در

اضطراری و نجات بخشی آغاز شد و حفاظت اولیه یافته ها شروع شد. هم زمان با کاوش نقشه برداری از محل به طور محدود انجام شد و در سال ۱۳۸۸ گمانه زنی به منظور تعیین عرصه و حریم انجام شد. در فصل اول که در سال ۱۳۸۶ صورت گرفت تعداد ۲۱۷۵ ظرف و قطعه سفال شاخص و در گمانه زنی که به منظور تعیین عرصه و حریم مجموعه محوطه های جوبجی - ده یور انجام گرفت، تعداد ۲۹۳ قطعه سفال شاخص و در فصل دوم کاوش که در سال ۱۳۹۳ انجام گرفت تعداد ۵۰۰ قطعه سفال شاخص گراوری شد که از میان این سفال ها تعداد ۱۱۵ قطعه طبقه بندی و گونه شناسی آن انجام شد. سفال ها به دو گروه یک، گزینه های لعابدار و دو، گزینه های بی لعاب، و بر پایه شکل اختصاص یافته اند، گونه، نوع سفالینه، خمیره و خمیر مایه به کار رفته، لعاب یا پوشش، روش ساخت و همچنین چگونگی تزیین و پرداخت آنها در جدول شرح داده شده است. در این مقاله سعی شده تا کاملترین قطعه موجود از همان گروه از لحاظ مشخصات فنی به عنوان سرگروه معرفی شود. بر این اساس گزینه سفال ها پس از جدا شدن در دو گروه لعابدار و بی لعاب، طبقه بندی و از نظر شکل تقسیم بندی می شوند. ۱- گروه یک سفال های لعابدار شامل: کاسه ها و خمچه ها، لبه و گردن بطریهای کوچک، بطریها با بدنه ساده، بطریها با برجستگی های حلقوی موازی روی بدنه، تنگ ها و بطریهای منقوش، ظروف مکعب مستطیل سه، دو و یک خانه ای دسته دار با در پوش دسته دار (عکس و طرح شماره ۱)، (جدول شماره ۱)، (عکس و طرح شماره ۲)، (جدول شماره ۲).

لایه‌های روئین و پیرامون آن، خود بیان کننده اهمیت منطقه و لزوم ادامه کاوش استاین ظروف منقوش ویژگیهای جنوب غرب چون شوش و غرب ایران چون زیویه را در دوره‌های عیلام و آهن جدید دارا هستند. این نقوش می‌توانند تداوم و انتقال صنعت و هنر سفالگری از سده ۷ پ.م در غرب ایران به دوره هخامنشی را نشان دهند. نقش مانند، گذشته از آنکه در پیوند به هم زنجیره‌ای S را می‌نمایند اما همچنین القای ردیفی از پرندگان آبی، چون مرغابی سانان را می‌کنند که بر شانه ظروف سفالی، از هزاره چهارم پ.م نیمه نخست هزاره سوم پ.م، آغاز نیمه دوم هزاره سوم پ.م در شوش و نیز از گیان، از هزاره سوم و دوم پ.م قابل مقایسه هستند.

منابع :

- شیشه گر، آرمان ، ۱۳۹۳ ، " آرامگاه دو بانوی عیلامی از خاندان شاه شوتور نهونته پسر ایندک، انتشار پژوهشگاه میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری .
- پاتس ،دنیل تی ، ۱۳۸۵ "باستان شناسی ایلام"، ترجمه زهرا باستی، تهران: سمت .
- جعفری،عباس، ۱۳۷۹ "گیتا شناسی ایران، جلد اول، کوه ها و کوهنامه ایران"، تهران: موسسه جغرافیایی.
- نگهبان، عزت الله، ۱۳۴۳، حفاری هفت تپه دشت خوزستان، تهران، سازمان میراث فرهنگی کشور

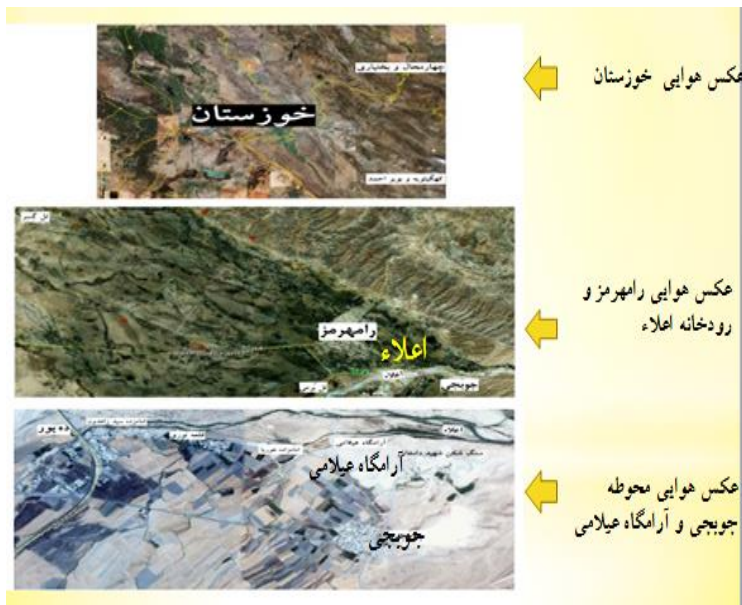

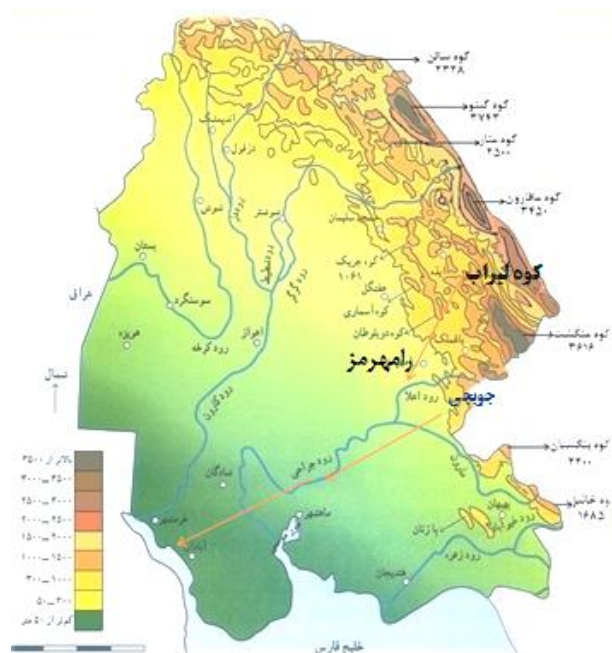
تصویر ۲- موقعیت جغرافیایی رامهرمز در خوزستان

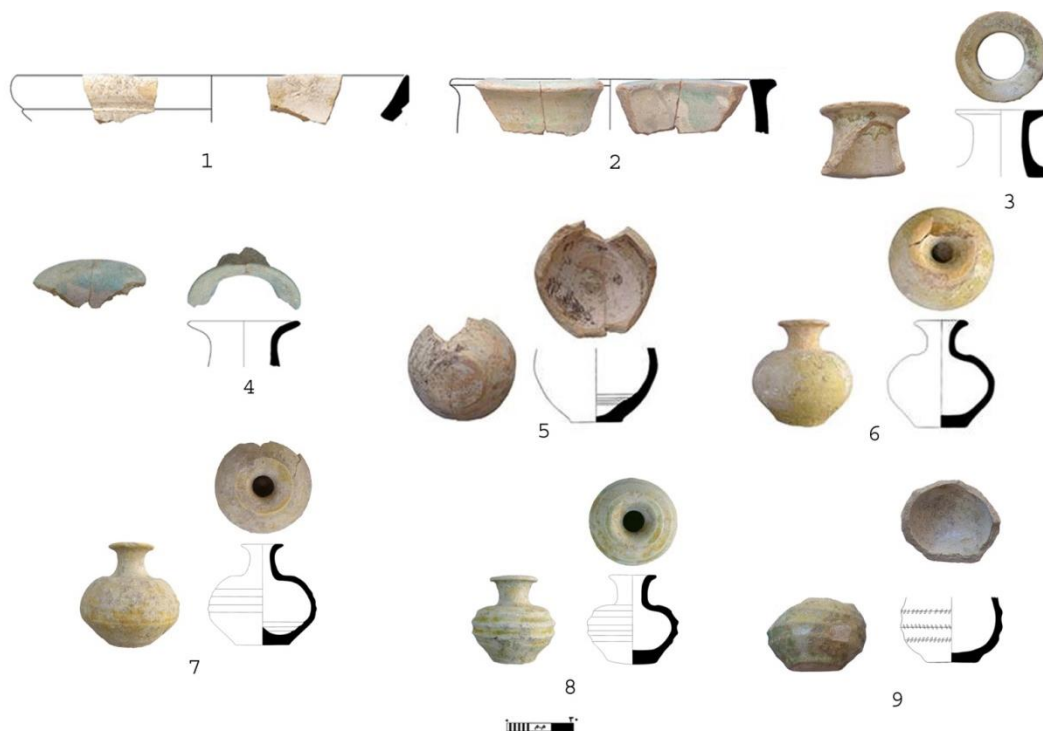
تصویر ۱- موقعیت جغرافیایی خوزستان در ایران

تصویر ۴- نقشه هوایی جویچی و آرامگاه

تصویر ۳- موقعیت جغرافیایی جویچی در شهرستان رامهرمز

شماره	توصیف	مقایسه
۱	خمیره نخودی، خمیر مایه شن بسیار ریز، لعاب بیرونی آبی روشن، لعاب درونی آبی روشن، پرداخت پوشش شیشه ای، چرخساز، لبه کاسه .	Miroschedj, 1981a, 110-111, fig. 39
۲	خمیره نخودی، خمیر مایه شن بسیار ریز، ذرات ریز آهک، لعاب بیرونی سبز، لعاب درونی آبی، چرخساز، پوشش شیشه ای، لبه خمچه .	Miroschedj, 1981a, 110-111, fig. 39
۳	خمیره نخودی، خمیر مایه شن بسیار ریز، لعاب بیرونی سبز و آبی، لعاب درونی آبی، چرخساز، لبه و گردن بطری کوچک .	Hearink & Overlaet, 2004, 31, fig. 9, pl. xxI.a, pi. 42-4
۴	خمیره نخودی- سبز روشن، خمیر مایه شن بسیار ریز، لعاب بیرونی آبی روشن، لعاب درونی بی روشن، چرخساز، پرداخت پوشش شیشه ای، لبه و گردن بطری کوچک .	Hearink & Overlaet, 2004, 31, fig. 9, pl. xxI.a, pi. 42-4
۵	خمیره قهوه ای بسیار روشن، خمیر مایه شن بسیار ریز، ذرات ریز آهک، لعاب بیرونی آبی، لعاب درونی آبی روشن، چرخساز، پرداخت پوشش شیشه ای، بطری با بدنه ساده .	Miroschedji, 1981a, 76-77, pl. v:2, fig. 21:1
۶	خمیره قهوه ای بسیار روشن، خمیر مایه شن بسیار ریز، ذرات ریز آهک، لعاب بیرونی سبز، لعاب درونی سبز، چرخساز، پرداخت پوشش شیشه ای، بطری با بدنه ساده .	Miroschedji, 1981a, 76-77, pl. v:2, fig. 21:1
۷	خمیره قهوه ای بسیار روشن، خمیر مایه شن بسیار ریز، ذرات ریز آهک، لعاب بیرونی سبز روشن، لعاب درونی آبی روشن، چرخساز، پرداخت پوشش شیشه ای، بطری با برجستگی حلقوی موازی روی بدنه .	Hearink & Overlaet, 2004, 31, fig. 9, Miroschedji, 1981a, 110-111, fig. 39
۸	خمیره قهوه ای بسیار روشن، خمیر مایه شن بسیار ریز، ذرات ریز آهک، لعاب بیرونی سبز تیره، لعاب درونی سبز، چرخساز، پوشش شیشه ای، بطری با برجستگی حلقوی موازی روی بدنه .	Miroschedj, 1981a, 110-111, fig. 39 Alvarez-mon, 2010, 286, 290
۹	خمیره نخودی-سبز، خمیر مایه شن بسیار ریز، ذرات ریز آهک، لعاب بیرونی سبز، لعاب درونی کرم-آبی، چرخساز، پرداخت پوشش شیشه ای، تزئین برجستگی حلقوی با تزئین ناخنی .	Miroschedj, 1981a, 110-111, fig. 39 Alvarez-mon, 2010, 286, 290

عکس و طرح، جدول ۱- نمونه سفال های گروه یک، سفالینه های لعاب دار محوطه جوبچی

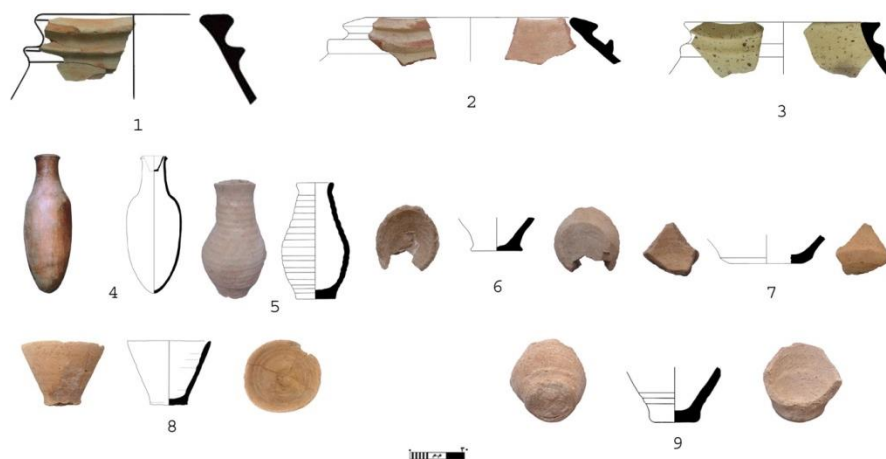

شماره	توصیف	مقایسه
۱۰	خمیره آجری روشن و تیره، خمیر مایه شن بسیار ریز، ذرات ریز آهک، لعاب بیرونی و درونی سفید، چرخساز، تزیین نقش گلبرگ روی شانه، نقش ردیف زنجیره ای مانند زیر شانه و گل چهارپر و ردیف دواپر دور کف	Schmidt & Overlaet, 2004, 31, fig. 9 Amiet, 1966, 489, pl. 367
۱۱	خمیره آجری تیره، خمیر مایه شن بسیار ریز، ذرات ریز آهک، لعاب بیرونی و درونی سفید، چرخساز، تزیین نقش گلبرگ، نقش ردیف زنجیره ای مانند و گل شش پر روی بدنه و ردیف مربعها دور کف، گل بهی و زرد.	Schmidt & Overlaet, 1981, 247-248, pl. 150d Hearink & Overlaet, 2004, 31, fig. 9
۱۲	خمیره آجری روشن و تیره، خمیر مایه شن ریز، ذرات ریز آهک، لعاب بیرونی و درونی سفید، چرخساز، پوشش شیشه ای، نقش ردیف زنجیره ای مانند و گل شش پر روی بدنه و ردیف بیضیها دور کف، بطری.	Schmidt & Overlaet, 1981, 247-248, pl. 150d Hearink & Overlaet, 2004, 31, fig. 9
۱۳	خمیره نخودی-صورتی، خمیر مایه شن بسیار ریز، ذرات آهک، لعاب بیرونی و درونی سفید، چرخساز، پوشش شیشه ای، تزیین نقش گلبرگ به دور گردن، زرد؟ رنگ، بطری.	Alizaadeh & Overlaet, 2014, pp. 92-93, fig. 33f
۱۴	خمیره قهوه ای بسیار روشن، خمیر مایه شن بسیار ریز، ذرات ریز آهک، لعاب بیرونی و درونی سفید، چرخساز، تزیین نقش گلبرگ به دور گردن، یک ردیف مثلث رئی بدنه، گل بهی و زرد؟، بطری.	Alizadeh & Overlaet, 2014, pp. 92-93, fig. 33f
۱۵	خمیره نخودی-سبز، خمیر مایه شن ریز، ذرات ریز آهک، لعاب بیرونی و درونی آبی-سبز، چرخساز، پوشش شیشه ای شفاف، سه خانه، ظرف مکعب مستطیل سه خانه ای دسته دار با در پوش.	Hearink & Overlaet, 2004, 31, fig. 9,
۱۶	خمیره نخودی-سبز، خمیر مایه شن ریز، ذرات ریز آهک، لعاب بیرونی و درونی آبی-سبز، چرخساز، پوشش شیشه ای شفاف، دارای در پوش، دو خانه ای، ظرف مکعب مستطیل دو خانه ای دسته دار.	Harper & Overlaet, 1992, 208, fig. 146

عکس، طرح و جدول (۲) سفالینه های لعابدار محوطه جوبجی

طبقه بندی و مقایسه سفال عیلام نو.....

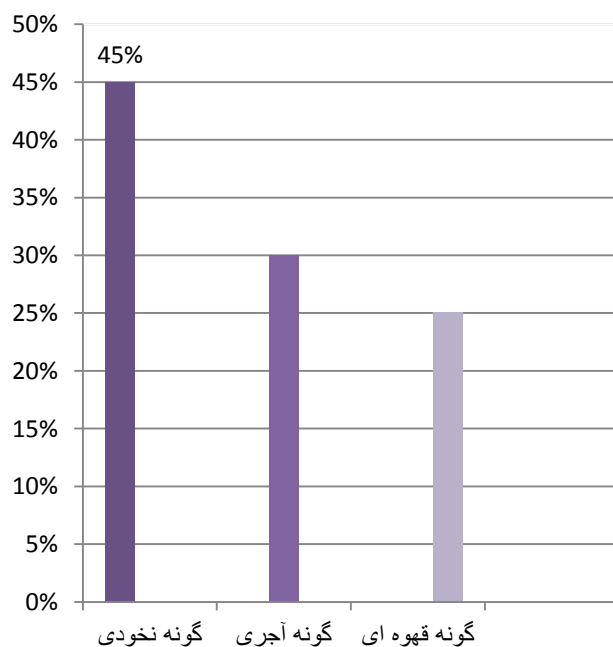

شماره	توصیف	مقایسه
۱	خمیره قهوه ای ، خمیر مایه شن ریز و ذرات ریز آهک، لعاب بیرونی گلی (گل آبه) نخودی، لعاب درونی لعاب گلی (گل آبه) قهوه ای، چرخساز، تزیین شانه پله ای، خمچه .	Alizadeh&...2014,pp.88-89 Potts&Roustaei,2006,fig.6.16
۲	خمیره آجری تیره، خمیر مایه شن ریز و ذرات ریز آهک، لعاب بیرونی گلی (گل آبه) نخودی- زرد) لعاب درونی گلی (گل آبه) نخودی ، چرخساز ، تزیین شانه پله ای ، خمچه .	Alizadeh&...2014,pp.88-89 Potts&Roustaei,2006,fig.6.16
۳	خمیره نخودی -سبز ، خمیر مایه شن درشت و ذرات آهک، لعاب بیرونی و درونی گلی نخودی - زرد، چرخساز ، تزیین شانه پله ای ، خمچه .	Alizadeh&...2014,pp.88-89 Potts&Roustaei,2006,fig.6.16
۴	خمیره قهوه ای بسیار روشن،خمیر مایه شن ریز و درشت،لعاب بیرونی و درونی گلی قهوه ای،دهانه گردن چرخساز،بدنه دست ساز تکه ای،خمیره بدنه کشیده ته گرد یا آمفورای بی دسته .	Alizadeh&....2014,pp.92-93 Miroshedji,de,1981 a,100-101
۵	خمیره نخودی تیره،خمیر مایه شن ریز و درشت،لعاب بیرونی و درونی گلی(گل آبه)،دستسازفتیله ای.	Alizadeh&....2014,pp.92-93 Miroshedji,de,1981 a,100-101
۶	خمیره قهوه ای(مغز سیاه خام)،خمیر مایه شن ریز و درشت، لعاب بیرونی و درونی گلی(گل آبه)قهوه ای روشن،چرخساز ، خمیره کوچک بدنه کشیده با کف صاف .	Miroshedji,de,1981 a,100-101
۷	خمیره قهوه ای روشن،خمیر مایه شن ریز ، لعاب بیرونی گلی(گل آبه)قهوه ای- قرمز، لعاب درونی گلی(گل آبه) قهوه ای روشن ، چرخساز، خمیره کوچک بدنه کشیده با کف محدب .	Miroshedji,de,1981 a,100-101
۸	خمیره قهوه ای بسیار روشن،خمیر مایه شن ریز، لعاب بیرونی و درونی گلی (گل آبه) نخودی،چرخساز، لیوان .	Miroshedji,de198 Alizadeh&...2014,pp.88-89 1 a,92-93
۹	خمیره قهوه ای بسیار روشن،خمیر مایه شن ریز، لعاب بیرونی و درونی گلی (گل آبه) نخودی،چرخساز، لیوان .	Miroshedji,de,1981a,92-93,fig.29

عکس، طرح و جدول (۳) سفالینه های بی لعاب محوطه جوبجی

نمودار ۱- گونه های سفالی جویجی در گروه یک، سفالینه های لعاب دار

نمودار ۲- گونه های سفالی جویجی در گروه دو، سفالینه های بی لعاب